

Stručný průvodce problematikou veřejné podpory

Oddělení veřejné podpory Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže

Obsah

ÚVOD	3
1. ROLE ÚŘADU PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE	3
1.1 Zákon o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory	3
2. POJEM VEŘEJNÁ PODPORA A OPATŘENÍ PŘEDSTAVUJÍCÍ VEŘEJNOU PODPORU	4
2.1 Co není veřejnou podporou	5
3. Výjimky umožňující poskytnutí veřejné podpory bez nutnosti notifikace EK	6
3.1 Blokové výjimky	7
3.2 Podpora de minimis	8
3.3 Služby v obecném hospodářském zájmu	10
4. PRAVIDLA PRO POSTUP PŘI VYŘIZOVÁNÍ NOTIFIKACÍ PŘÍPADŮ VEŘEJNÉ PODPORY EVROPSKÉ KOMISI	12
4.1 Forma a obsah notifikace	12
4.2 Prenotifikace	13
4.3 Předběžné posouzení	13
4.4 Formální vyšetřovací řízení	13
5. PROTIPRÁVNÍ (NEZÁKONNÁ) PODPORA	14
6. INFORMAČNÍ POVINNOST A POVINNOST POSKYTOVATELŮ ZVEŘEJŇOVAT URČITÉ ÚDAJE O PODPORÁCH	14
7. DOPORUČENÍ POSKYTOVATELŮM VEŘEJNÝCH PROSTŘEDKŮ	15
8. DOPORUČENÍ PŘÍJEMCŮM VEŘEJNÝCH PROSTŘEDKŮ	16
9. ZÁVĚREM	16

Upozornění

Následující text poskytuje zjednodušený základní přehled problematiky veřejné podpory. Text a postupy v něm uvedené nejsou právně závazné a v žádném případě nenahrazují platné právní předpisy.

ÚVOD

Tento materiál si klade za cíl seznámit čtenáře se základními principy veřejné podpory tak, jak vyplývají z ustanovení předpisů práva EU a vysvětlit roli Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže v této oblasti. V následujících kapitolách se čtenář též seznámí s některými výjimkami z obecného zákazu veřejné podpory, které umožňují legálně poskytovat veřejnou podporu. V závěru dokumentu jsou uvedeny některé povinnosti poskytovatelů veřejné podpory a doporučení pro řešení problematiky veřejné podpory.

1. ROLE ÚŘADU PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE

1.1 Zákon o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory

Od 1. 5. 2004 přešla veškerá rozhodovací pravomoc Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „Úřad“) ve věcech posuzování slučitelnosti veřejné podpory s vnitřním trhem na Evropskou komisi (dále také „Komise“) a Úřad se stal centrálním koordinačním, poradenským, konzultačním a monitorovacím orgánem v oblasti veřejné podpory.

Pravomoci Úřadu vyplývají ze zákona č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje, v platném znění, (dále jen „zákon č. 215/2004 Sb.“). Dle zákona č. 215/2004 Sb. Úřad konkrétně:

- vykonává působnost koordinačního orgánu ve všech oblastech veřejné podpory, mimo oblast zemědělství a rybolovu,
- spolupracuje s poskytovateli před oznámením veřejné podpory Komisi (např. při školení poskytovatelů; vydáváním doporučujících stanovisek v oblasti veřejné podpory, jakou formou je potřeba podporu oznámit či notifikovat; při zajištění neformálních dotazů a konzultací s Komisí; při přípravě programů podpory a notifikačních formulářů),
- spolupracuje s Komisí a poskytovateli v průběhu řízení před Komisí (např. zodpovídá ve spolupráci s poskytovatelem doplňující dotazy Komise v průběhu řízení, účastní se jednání s Komisí). Řízení před Komisí se týkají především oznámené veřejné podpory, protiprávní veřejné podpory, zneužití veřejné podpory a existujících režimů veřejné podpory,
- zprostředkovává evidenci poskytnutých veřejných podpor na území České republiky (do 30. dubna každého kalendářního roku je poskytovatel povinen předkládat Úřadu informace o poskytnutých veřejných podporách, podrobnosti jsou stanoveny ve vyhlášce o plnění informační povinnosti) a předkládá Komisi výroční zprávu,
- vykonává kontrolu nad plněním pravomocných rozhodnutí o veřejné podpoře vydaných Úřadem podle právních předpisů platných před účinností zák. č. 215/2004 Sb. a rozhoduje o ukládání pokut podle tohoto zákona,
- předává oznámení veřejné podpory Komisi,
- vydává stanoviska k podáním poskytovatele učiněným před zahájením řízení před Komisí a v jeho průběhu,
- zastupuje Českou republiku při projednávání a přípravě právních předpisů Evropské unie týkajících se problematiky veřejné podpory,
- je správcem centrálního registru podpor malého rozsahu, tj. podpor poskytnutých v režimu de minimis (dále jen „centrální registr“),
- rozhoduje o ukládání pokut podle zákona č. 215/2004 Sb.,
- vydává poskytovatelům stanovisko k podpoře malého rozsahu před jejím poskytnutím, zejména zda jde o podporu malého rozsahu a zda jsou naplněny podmínky pro její poskytnutí,
- přezkoumává, jestli poskytovatel splnil povinnosti podle § 3a odst. 4 tj. jestli podporu malého rozsahu do pěti dnů od jejího poskytnutí zaznamenal do centrálního registru a jestli akt poskytnutí podpory malého rozsahu obsahuje název přímo použitelného předpisu

Evropské unie, podle kterého byla poskytnuta. V případě, že zjistí v těchto povinnostech pochybení, ukládá opatření k nápravě.

2. POJEM VEŘEJNÁ PODPORA A OPATŘENÍ PŘEDSTAVUJÍCÍ VEŘEJNOU PODPORU

Základ právní úpravy kontroly veřejné podpory zůstal nezměněn od podepsání Smlouvy o založení Evropského hospodářského společenství v roce 1957. Základní pravidla pro kontrolu veřejné podpory jsou obsažena v článcích 107 až 109 Smlouvy o fungování EU (dále jen „Smlouva“).

První odstavec článku 107 stanoví, že: „Podpory poskytované v jakékoli formě **státem nebo ze státních prostředků**, které narušují nebo mohou **narušit hospodářskou soutěž** tím, že **zvýhodňují určité podniky** nebo určitá odvětví výroby, jsou, pokud **ovlivňují obchod mezi členskými státy**, neslučitelné s vnitřním trhem, nestanoví-li Smlouvy jinak.“

Jednotlivá kritéria výše uvedené definice jsou podrobně popsána ve sdělení Komise o pojmu státní podpora uvedeném v čl. 107 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie. Lze je ve stručnosti blíže objasnit následujícím způsobem:

- a) Pravidla veřejné podpory pokrývají pouze opatření, při kterých dojde k přesunu **státních (veřejných) prostředků** (může se jednat o prostředky národní, regionální, obecní, prostředky veřejných bank, nadací atd.). Veřejná podpora nemusí být poskytnuta přímo státem samotným. Může dojít k jejímu poskytnutí také ze strany soukromých či veřejných zprostředkovatelů určených státem, např. v případě, kdy je soukromá banka pověřená správou prostředků státního programu podpory. Přesun finančních prostředků představující poskytnutí veřejné podpory může mít také různé formy: dotace, sleva na dani, záruka za úvěr, odpuštění penále apod.
- b) Ke **zvýhodnění určitého podniku** (odvětví výroby) dochází, když poskytnutím státních (veřejných) prostředků podnik (odvětví výroby) získá výhodu, kterou by za běžných tržních podmínek nezískal. Podnikem je ve smyslu pravidel veřejné podpory jakýkoliv subjekt, bez ohledu na právní formu a způsob financování (tj. např. i subjekt neziskový či spadající pod veřejnou správu), který na trhu nabízí zboží a/nebo služby. Příklady zvýhodnění mohou být tyto: společnost zakoupí/pronajme si pozemek vlastněný veřejnou institucí (např. obcí) za cenu nižší než tržní; společnost prodá státu pozemek za cenu vyšší než tržní; společnost využívá zvýhodněný přístup k infrastruktuře zdarma; společnost získá záruku státu za úvěr; společnost získá příspěvek na reklamu.

Pokud příjemce podpory získává výše zmíněné zvýhodnění na úkor ostatních soutěžitelů, tzn. opatření je **selektivní a** nikoli obecné (určené všem soutěžitelům bez rozdílu na daném trhu členského státu), je splněno jedno z kritérií definice poskytnutí veřejné podpory. Opatření je považováno za selektivní např. v případě, kdy poskytovatel veřejné podpory uplatňuje volné uvážení při výběru příjemce podpory nebo pokud je omezena platnost opatření pouze na část území členského státu či určité odvětví výroby.

- c) K potenciálnímu **narušení soutěže** a d) **ovlivnění obchodu mezi členskými státy** dochází již tehdy, vykonává-li příjemce podpory ekonomické aktivity a účastní se trhu, na kterém probíhá obchod mezi členskými státy. Veřejná podpora může narušit hospodářskou soutěž tím, že umožní příjemci podpory rozšířit činnost, získat (větší) podíl na trhu či udržet si na něm silnější postavení. Tím zpravidla dochází i ke ztížení vstupu na daný trh pro hospodářské subjekty z jiných členských států, a tedy k ovlivnění obchodu uvnitř EU.

V případě, že jsou zároveň (kumulativně) splněny definiční znaky výše uvedené pod písmeny a) až d), dochází k poskytnutí veřejné podpory. Legálně může být veřejná podpora poskytnuta buď na základě některé z výjimek (podrobněji viz kapitola 3) bez nutnosti notifikace podpory

Evropské komisi, nebo na základě schválení podpory Evropskou komisí v rámci procesu notifikace, kdy Evropská komise prohlásí danou podporu za slučitelnou s vnitřním trhem na základě níže uvedených ustanovení Smlouvy.

Druhý odstavec článku 107 Smlouvy uvádí případy veřejné podpory, které jsou automaticky vyňaty z výše uvedeného obecného zákazu (nicméně i přesto musí být nejprve oznámeny Evropské komisi a nesmějí být prováděny před vydáním rozhodnutí, kterým je podpora Evropskou komisí schválena). Jedná se o tři druhy podpory, které lze obecně vymezit jako pomoc „sociálního“ charakteru; pomoc určenou na likvidaci škod způsobených mimořádnými událostmi a pomoc určenou ekonomice určitých oblastí Spolkové republiky Německo dotčených rozdělením Německa.

Třetí odstavec článku 107 Smlouvy uvádí ty druhy veřejné podpory, které mohou být považovány za slučitelné s vnitřním trhem Evropské unie. Jedná se o tyto druhy veřejné podpory:

- podpory, které mají napomoci hospodářskému rozvoji oblastí s mimořádně nízkou životní úrovní nebo s vysokou nezaměstnaností;
- podpory, které mají napomoci uskutečnění některého významného projektu společného evropského zájmu anebo napravit vážnou poruchu v hospodářství některého členského státu;
- podpory, které mají usnadnit rozvoj určitých hospodářských aktivit nebo oblastí, pokud nemění podmínky obchodu v takové míře, jež by byla v rozporu se společným zájmem;
- podpory, které mají napomoci kultuře a zachování kulturního dědictví, jestliže neovlivní podmínky obchodu a hospodářské soutěže v Unii v míře odporující společnému zájmu;
- jiné druhy podpor, které mohou být vymezeny rozhodnutím Rady na návrh Komise.

Článek 107 Smlouvy tedy obsahuje obecný zákaz veřejné podpory, ale současně vymezuje ty druhy veřejné podpory, které jsou automaticky považovány za slučitelné s vnitřním trhem a ty druhy veřejné podpory, které mohou být považovány za slučitelné s vnitřním trhem. Podpory, které automaticky jsou či mohou být považovány za slučitelné s vnitřním trhem podle uvedených výjimek, musejí být ovšem předem **notifikovány Evropské komisi** (postup a náležitosti notifikace viz níže v kapitole 4.), pokud se na ně nedá vztáhnout některý z přímo aplikovatelných předpisů EU, které u určitých druhů podpor od povinnosti notifikace členské státy osvobozují.

2.1 Co není veřejnou podporou

Aplikace pravidel upravujících veřejnou podporu není nutná, pokud samo opatření veřejnou podporu nezakládá. O veřejnou podporu se nejedná v případě, kdy lze vyloučit splnění alespoň jednoho ze znaků veřejné podpory dle čl. 107 odst. 1 Smlouvy (viz definiční znaky výše v textu). Je proto nezbytné posuzovat individuálně a zvláště každý případ, který s ohledem na následující text nemusí zakládat veřejnou podporu.

Komise v řadě rozhodnutí dospěla k závěru, že v některých případech mají určité činnosti kvůli zvláštním okolnostem čistě místní dopad, a proto není naplněn definiční znak narušení obchodu mezi členskými státy. Veřejnou podporu je tedy za určitých předpokladů možno vyloučit z důvodu **lokálnosti** opatření. Společnými rysy rozhodnutí Komise, konstatujících lokálnost opatření, je to, že:

- a) podpora nemá za následek přilákání poptávky nebo investic do dotčeného regionu a nevytváří překážky pro usazování podniků z jiných členských států;
- b) zboží nebo služby poskytované příjemcem jsou čistě lokálního charakteru nebo jsou přitažlivé jen pro zeměpisně ohraničenou oblast;

- c) vliv na trhy a spotřebitele v sousedních členských státech je nanejvýše nepatrný. Jako příklad lze uvést plovárny a jiná volnočasová zařízení určená především pro místní spádovou oblast, muzea nebo jinou kulturní infrastrukturu, která pravděpodobně nepřiláká návštěvníky z jiných členských států, nemocnice a jiná zařízení zdravotní péče zaměřená na místní obyvatele, konferenční centrum, pokud jeho umístění a potenciální dopad podpory na ceny pravděpodobně neodlákají uživatele jiným centrům v ostatních členských státech.

O veřejnou podporu se také nejedná v případě, že by podporu danému projektu poskytl za stejných podmínek jako státní orgán také **soukromý investor**. Posouzení, zda bude zásah státního/veřejného orgánu proveden stejným způsobem, jakým by ho provedl soukromý investor, je nutno provést před samotným uskutečněním daného opatření. Dobrým ukazatelem pro posouzení, jestli je zásah státním/veřejným orgánem proveden stejným způsobem jakým by ho provedl soukromý investor, je existence podnikatelského záměru předem hodnotícího strategie a finančních vyhlídky projektu. Dále je možné předpokládat, že zásah státního/veřejného orgánu je v souladu s principem soukromého investora pokud zásah provedly rovnocenně veřejnoprávní subjekty i soukromé subjekty¹. Uplatněním zásady soukromého investora by mělo být potvrzeno, že hospodářská transakce byla realizována za běžných tržních podmínek, a tedy bez poskytnutí výhody podniku. Za postup v souladu s běžnými tržními podmínkami bude považován také takový postup veřejného orgánu, kdy určité služby/výrobky (nebo jiné srovnatelné transakce) budou nakoupeny na základě otevřeného, transparentního, nediskriminačního a bezpodmínečného nabídkového řízení.

Financování projektů přímo agenturami nebo institucemi Evropské unie, vyplývající z aktů zákonodárců Evropské unie, nezakládá veřejnou podporu, respektive není nutno je z hlediska pravidel veřejné podpory upravovat. Rozhodování ohledně tohoto financování totiž přísluší výhradně agenturám nebo institucím Evropské unie a není tak přičitatelné členskému státu, neboť členský stát do tohoto financování nemá možnost zasahovat, a proto se nejedná o poskytování podpory státem ve smyslu prvního definičního znaku veřejné podpory.

V neposlední řadě se o veřejnou podporu nejedná v případě podpory činností, které spadají pod „**výkon veřejné moci**“ ze strany státu, nebo v případě, kdy veřejnoprávní subjekty v rámci těchto činností jednájí „jakožto orgány veřejné moci“. Lze mít za to, že určitý subjekt vykonává veřejnou moc, jestliže daná činnost patří mezi základní funkce státu, nebo jestliže je s těmito funkcemi spojena svou povahou, svým cílem a pravidly, kterými se řídí. Příkladem jsou činnosti související s armádou nebo policií, s bezpečností a řízením letového provozu a námořní dopravy, s dohledem nad ochranou před znečišťováním, s organizací, financováním a výkonem trestů odnětí svobody či se shromažďováním údajů, které jsou podniky ze zákona povinny zveřejnit a které mají sloužit veřejným účelům.

3. VÝJIMKY UMOŽŇUJÍCÍ POSKYTNUTÍ VEŘEJNÉ PODPORY BEZ NUTNOSTI NOTIFIKACE EK

Přestože článek 107 Smlouvy veřejnou podporu obecně zakazuje, dává příslušná legislativa EU k dispozici poměrně širokou škálu výjimek (právních titulů, resp. nástrojů), díky nimž je možno podporu zcela v souladu s právem EU poskytnout. Je však třeba mít již dopředu, před zahájením implementace programu podpory nebo poskytnutím podpory ad hoc, důkladně promyšleno, kterou z výjimek chceme použít a nastavit financování adekvátně dle jejích podmínek.

¹ blíže k principu soukromého investora viz výše uvedené sdělení Komise o pojmu státní podpora podle čl. 107 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie, podkapitola 4.2

3.1 Blokové výjimky

V první řadě je vždy vhodné vyhodnotit, zda je zamýšlené opatření veřejné podpory možno ošetřit prostřednictvím některé z blokových výjimek. Tyto výjimky jsou nejvyužívanějším právním titulem pro ošetřování veřejné podpory a aktuálně představují více než 90 % všech opatření veřejné podpory přijatých ze strany členských států. Pravidla pro aplikaci blokových výjimek jsou stanovena Nařízením Komise č. 651/2014 ze dne 17. června 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem (tzv. obecné nařízení o blokových výjimkách, dále jen „GBER“)². Toto nařízení se vztahuje na podporu určenou do veškerých hospodářských odvětví, vyjma těch explicitně vyloučených.

Základní výhodou využití této výjimky je možnost vyhnout se notifikačnímu řízení u Evropské komise, a oproti ostatním výjimkám relativně jednoduchá administrace. Je však nutné striktně dodržovat podmínky GBER. Při nesprávné aplikaci ze strany poskytovatele a zjištění nedostatků Komisí, hrozí totiž pozastavení poskytování podpory. V krajním případě může dojít k povinnosti navrátit podporu a k odnětí možnosti využívat blokovou výjimku i na budoucí opatření veřejné podpory poskytované dotyčným poskytovatelem.

GBER zahrnuje celou řadu oblastí (tzv. kategorií), v rámci nichž lze podnikům poskytovat veřejnou podporu. Tyto oblasti jsou vymezeny buď odvětvově (např. podpora kultury) nebo horizontálně (např. podpora malých a středních podniků, výzkumu a vývoje, na ochranu životního prostředí atd.). Hlavním principem výpočtu výše „blokově vyňaté“ veřejné podpory je limitace maximální intenzitou podpory, která je vyjádřena jako procento z vymezených způsobilých nákladů. Pro každou kategorii GBER stanoví odlišné procento, stejně jako odlišný absolutní strop výše individuální podpory na jeden projekt/aktivitu. Rovněž způsobilé náklady jsou u každé kategorie GBER vymezeny odlišně.

V souvislosti s aktuálními výzvami, kterým státy EU čelí, se Evropská komise rozhodla revidovat GBER tak, aby lépe reagoval na problematiku dekarbonizace, digitalizace a rovněž i obnovy ekonomik členských států zotavujících se z dopadů koronavirové krize (tuto oblast bude pokrývat nový nástroj na podporu oživení a odolnosti, transformovaný v rámci jednotlivých členských států do podoby Národních plánů obnovy). Návrh doplněného znění GBER z roku 2019 se pak týká nových kategorií podpory, které mají souvislost s podpůrnými nástroji již dříve zavedenými EU. Cílem změny nařízení GBER je umožnit efektivněji kombinovat vnitrostátní prostředky – včetně prostředků z ESIF spravovaných na vnitrostátní úrovni – a prostředky Evropské unie spravované centrálně Komisí. Primární roli v takovém způsobu financování by podle Evropské komise měl hrát Fond InvestEU, jehož využití bylo do GBER nově doplněno. Dále pak Evropská komise navrhla GBER doplnit o část rozšiřující možnosti výzkumu, vývoje a inovací, kde bude sehrávat významnou úlohu program Horizont Evropa. Poslední přidaná pasáž GBERu se týká Evropské územní spolupráce. Revidované znění GBERu by měla Evropská komise schválit v průběhu roku 2021.

GBER je vhodné využívat zejména pro širší programy (režimy) podpor koncipované pro předem neurčené příjemce a na delší časové období. Lze jej nicméně aplikovat také na podpory poskytnuté ad-hoc konkrétnímu příjemci, umožňuje-li to příslušná kategorie podpory. Pokud je předpokládáno opakované poskytování prostředků z jednoho zdroje (fondu, orgánu) s předvídatelným rozpočtovým rámcem na věčně související hospodářské činnosti, je vždy vhodné toto budoucí poskytování podpory koncipovat jako režim. Režimem podpory může být např. celý komplexní dotační program, v případě Operačních programů to pak bývají jednotlivé výzvy, prioritní osy či oblasti podpory. Záleží na konkrétním mechanismu implementace programu. Jeden režim podpory může zahrnovat více výše uvedených kategorií podpory.

² „General Block Exemption Regulation“; Úřední věstník, L 187, 26. 6. 2014, s. 1

Při aplikaci GBER je nutné nastavit podmínky režimu podpory a následná poskytnutí jednotlivých podpor nastavit a realizovat přesně podle podmínek konkrétní kategorie, zejména co se týče okruhu podporovatelných aktivit/projektů, způsobu stanovení způsobilých nákladů a intenzity podpory. Kromě podmínek jednotlivých článků GBER upravujících konkrétní kategorie, je dále nutné dodržet obecná ustanovení pro přípustnou formu podpory, motivační účinek nebo pravidla kumulace (uvedená v kapitole I GBER). Na základě aplikovaných podmínek GBER, ke kterým může poskytovatel přidat další podmínky dle jiných relevantních předpisů či podmínky GBER dále zpřísnit, musí být zpracován dokument (či více dokumentů) úplného znění podmínek režimu a uveřejněn na webové stránce poskytovatele.

Důležitým formálním krokem je splnění informační povinnosti vůči Evropské komisi. Ta se provádí oznámením režimu podpory/ad hoc podpory, tj. předložením základních souhrnných informací o režimu podpory/ad hoc podpoře na speciálním formuláři podle Přílohy II GBER, který musí mj. obsahovat odkaz na úplné znění podmínek režimu, a to do dvaceti pracovních dnů od vstupu režimu v účinnost (což bývá většinou účinnost právního aktu, podle kterého se podpora poskytuje nebo vyhlášení výzvy k předkládání žádostí; záleží na tom, jak je režim podpory koncipován). Toto formální oznámení se provádí prostřednictvím Úřadu. Dále je nutné u individuálních podpor v rámci režimu i u ad hoc podpor přesahujících 500 tisíc EUR, plnit také evidenční povinnost, což znamená zveřejňovat informace o těchto podporách a o jejich příjemcích prostřednictvím systému Evropské komise TAM3. Poskytovatel podpory poskytované dle GBER je dále povinen plnit vůči Úřadu tzv. informační povinnost, tj. vždy do 30. 4. každého roku předložit informace o výši vyplacených podpor. Bližší informace k administraci podpor poskytovaných dle GBER, jakož i souvisejících povinnostech jsou k dispozici zde: <https://www.uohs.cz/cs/verejna-podpora/manualy-metodiky-a-dalsi-dokumenty.html> (dokument „Návod pro administraci veřejné podpory poskytované dle Nařízení Komise (EU) č. 651/2014 (obecného nařízení o blokových výjimkách)“)

3.2 Podpora *de minimis*

Podpora *de minimis* neboli podpora malého rozsahu je poskytována přímo na základě nařízení Evropské komise. Při jejím poskytování je nezbytné také dodržet všechny povinnosti poskytovatele stanovené v zákoně č. 215/2004 Sb. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže je kompetentním koordinačním orgánem pro podpory *de minimis* poskytované na základě Nařízení Komise (EU) č. 1407/2013 ze dne 18. prosince 2013 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu *de minimis* (dále jen „nařízení 1407/2013“) a na základě nařízení Komise (EU) č. 360/2012 ze dne 26. dubna 2012 o použití čl. 107 a 108 Smlouvy o fungování EU na podporu *de minimis* udílenou podnikům poskytujícím služby obecného hospodářského zájmu (dále jen „nařízení 360/2012“)⁴. Je na místě také poznamenat, že od 1. 1. 2010 je v České republice zřízen centrální registr, který slouží k evidenci podpory *de minimis*.

Nařízení 1407/2013

Na základě nařízení 1407/2013 může poskytovatel poskytnout jednomu podniku podporu do většiny oblastí na jakýkoli účel (výjimky viz níže v textu) za podmínky, že výše této podpory spolu s ostatními podporami, které mají charakter *de minimis* a které jeden podnik⁵ obdržel za dobu tří po sobě jdoucích let (současné a dvě předchozí účetní období), nepřekročí výši 200 000 EUR. Nařízení 1407/2013 lze použít i na odvětví dopravy, s výjimkou podpory nabývání vozidel pro silniční nákladní dopravu podnikům, provozujícím tento druh dopravy pro cizí potřebu. Pro

³ Blíže na: <http://www.uohs.cz/cs/verejna-podpora/evidencni-povinnost-poskytovatelu-transparentnost-podpor.html>.

⁴ Úřední věstník, L 114, 26. 4. 2012, s. 8

⁵ Za jeden podnik může být považována i skupina podniků, pokud je propojena některým ze způsobů popsaných v čl. 2 odst. 2 nařízení 1407/2013. Viz též [Metodická příručka k aplikaci pojmu „jeden podnik“ dle pravidel de minimis](#)

odvětví silniční nákladní dopravy pro cizí potřebu je maximální částka podpory stanovena na 100 000 EUR za rozhodné období tří fiskálních let.

Nařízení 1407/2013 stanovuje, že podporu *de minimis* nelze poskytnout

- v oblasti rybolovu a akvakultury,
- v oblasti prvovýroby zemědělských produktů uvedených v příloze I Smlouvy o fungování Evropské unie
- na nabývání vozidel pro silniční nákladní dopravu poskytovanou podnikům provozujícím silniční nákladní dopravu pro cizí potřebu,
- na podporu exportu a podpory podmiňující použití domácího zboží na úkor dováženého zboží.

V oblasti zpracování a uvádění zemědělských produktů uvedených v příloze I Smlouvy, nelze dále poskytnout podporu *de minimis*, je-li výše podpory stanovena na základě ceny nebo množství produktů zakoupených od primárních producentů nebo uvedených na trh danými podniky a dále je-li poskytnutí podpory závislé na podmínce, že bude zčásti nebo zcela předána prvovýrobcům.

Nařízení 1407/2013 lze použít pouze na transparentní typy podpor, popř. na takové typy opatření, u nichž je možné přesně vyčíslit výši podpory. Za transparentní podporu lze považovat podporu, pro niž lze přesně vypočítat hrubý ekvivalent grantu *ex ante* bez potřeby provádět hodnocení rizik. V případě podpory poskytované ve formě půjček a záruk stanovuje nařízení 1407/2013 dílčí podmínky, dle kterých se považuje podpora *de minimis* poskytovaná v dané formě za transparentní podporu.

Na **opatření rizikového kapitálu a kapitálových injekcí**, které nejsou považovány za transparentní, je možné použít nařízení o podpoře *de minimis* pouze v případě, že celková hodnota transakce (tj. celková částka kapitálové injekce, popř. výše kapitálu obdržena podnikem v rámci režimu rizikového kapitálu) nepřesáhne stropy stanovené nařízením 1407/2013.

Podpora sestávající z jiných nástrojů se považuje za transparentní podporu *de minimis*, pokud daný nástroj stanoví limit, který zajistí, že nedojde k překročení příslušného stropu.

Aby mohla být podpora malého rozsahu poskytnuta, je nezbytné předem vyčíslit její výši a tuto výši uvést v příslušném právním aktu jejího poskytnutí. Povinnost uvést název přímo použitelného předpisu Evropské unie, podle kterého byla podpora malého rozsahu poskytnuta, ukládá poskytovateli zákon č. 215/2004 Sb. **Poskytovatel podpory malého rozsahu je povinen do pěti pracovních dnů od jejího poskytnutí podporu zaznamenat do centrálního registru.** Poskytovatel poskytne novou podporu *de minimis* až po přezkoumání, zda celková výše podpory *de minimis*, kterou podnik obdržel v rozhodném období a výše, kterou má v úmyslu poskytnout, nepřesáhne maximální stropy. Tyto údaje zjistí poskytovatel v centrálním registru, který je dostupný online.

Podporu *de minimis* poskytnutou dle nařízení 1407/2013 lze kumulovat s podporou *de minimis* poskytnutou na základě nařízení Komise (EU) č. 360/2012 ze dne 26. dubna 2012 o použití čl. 107 a 108 Smlouvy o fungování EU na podporu *de minimis* udílenou podnikům poskytujícím služby obecného hospodářského zájmu⁶ (dále jen „nařízení č. 360/2012“), až do výše stropu stanoveného v nařízení 360/2012. Podporu *de minimis* poskytnutou dle jiných nařízení lze kumulovat, až do výše stropu 200 000 EUR. Podporu *de minimis* není možno kumulovat s jinou veřejnou podporou, jestliže by kumulací došlo k poskytnutí vyšší míry podpory než je uvedena v nařízeních o blokových výjimkách nebo v rozhodnutí Komise (v případě individuálního rozhodnutí ve věci veřejné podpory).

⁶ Úřední věstník, L 114, 26.4.2012, s. 8

Nařízení 360/2012

Podpora malého rozsahu může být poskytnuta též na služby obecného hospodářského zájmu a to podle nařízení č. 360/2012. Pokud celková výše podpory udělené na poskytování služeb obecného hospodářského zájmu, kterou příjemce obdrží za období tří účetních let, není vyšší než 500 000 EUR, má se za to, že nedochází k ovlivnění obchodu mezi členskými státy a/nebo k narušení hospodářské soutěže. Podpora dle tohoto nařízení se vztahuje pouze na služby obecného hospodářského zájmu. Přijímající podnik tedy musí být písemně pověřen výkonem služby obecného hospodářského zájmu. V pověření by měla být uvedena alespoň přesná povaha, rozsah a trvání uložené povinnosti poskytovat službu obecného hospodářského zájmu a totožnost pověřeného podniku. Předpis obsahuje významné omezení, a sice podporu na tutéž službu v obecném hospodářském zájmu nelze kumulovat s jinou vyrovnávací platbou.

Nařízení 360/2012 stanovuje, že podporu *de minimis* nelze poskytnout:

- podnikům činným v odvětvích rybolovu a akvakultury, na které se vztahuje nařízení Rady (ES) č. 104/2000;
- podnikům činným v odvětví prvovýroby zemědělských produktů uvedených v příloze I Smlouvy;
- podnikům činným v odvětví zpracování a uvádění zemědělských produktů uvedených v příloze I Smlouvy na trh, je-li výše podpory stanovena na základě ceny nebo množství produktů zakoupených od primárních producentů nebo uvedených na trh danými podniky či je-li poskytnutí podpory závislé na podmínce, že bude zčásti nebo zcela předána prvovýrobcům;
- na činnosti spojené s vývozem do třetích zemí nebo do členských států, zejména podpory přímo spojené s vyváženým množstvím na vytvoření a provoz distribuční sítě nebo jiné běžné výdaje související s vývozní činností;
- v případě podpory závislé na užití domácích produktů na úkor dovážených produktů;
- v případě podpory poskytované podnikům činným v uhelném sektoru a vymezené v rozhodnutí Rady 2010/787/EU⁷;
- v případě podpory na nabývání vozidel pro silniční nákladní dopravu pro cizí potřebu;
- podnikům v obtížích s výjimkou podniků, které ke dni 31. prosince 2019 nebyly v obtížích, ale staly se podniky v obtížích v období od 1. ledna 2020 do 30. června 2021.

Podrobnější informace k aplikaci nařízení 360/2012 naleznete v [Manuálu služeb v obecném hospodářském zájmu](#).

Pro lepší orientaci poskytovatelů v problematice poskytování podpor malého rozsahu a jejich zápisu do centrálního registru podpor malého rozsahu (*de minimis*) byla vypracována řada návodných dokumentů, které jsou k dispozici zde: <https://www.uohs.cz/cs/verejna-podpora/podpora-de-minimis.html>

3.3 Služby v obecném hospodářském zájmu

Na úvod této podkapitoly je vhodné uvést, že pojem služby v obecném hospodářském zájmu (dále jen „SOHZ“), není vymezen ani ve Smlouvě o fungování EU, ani v sekundárním právu Evropské unie. Nicméně Evropská komise vyjasnila, že SOHZ jsou hospodářské činnosti, jež přinášejí výsledky v celkovém veřejném zájmu a jež by na trhu nebyly bez veřejného zásahu vykonávány (nebo by byly vykonávány za odlišných podmínek, pokud jde o kvalitu, bezpečnost, dostupnost, rovné zacházení či univerzální přístup). Závazek veřejné služby vzniká poskytovateli na základě pověření a na základě kritéria obecného zájmu, čímž je zajištěno poskytování služby za podmínek umožňujících splnění jejího cíle. V případě podpory, která je poskytována

⁷ Úř. věst. L 336, 21. 12. 2010, s. 24.

příjemcům na zajištění služeb v obecném hospodářském zájmu, existuje zvláštní právní úprava pravidel veřejné podpory, která zahrnuje celkem čtyři předpisy:

- Sdělení Komise o použití pravidel Evropské unie v oblasti státní podpory na vyrovnávací platbu udělenou za poskytování služeb obecného hospodářského zájmu (dále jen „Sdělení SOHZ“);
- Nařízení Komise (EU) č. 360/2012 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu *de minimis* udílenou podnikům poskytujícím služby obecného hospodářského zájmu (dále jen „Nařízení SOHZ“);
- Rozhodnutí Komise ze dne 20. prosince 2011 o použití čl. 106 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie na státní podporu ve formě vyrovnávací platby za závazek veřejné služby udělené určitým podnikům pověřeným poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu (dále jen „Rozhodnutí SOHZ“);
- Sdělení Komise - Rámec Evropské unie pro státní podporu ve formě vyrovnávací platby za závazek veřejné služby (dále jen „Rámec SOHZ“).

Sdělení SOHZ vysvětluje základní pojmy při používání pravidel veřejné podpory na vyrovnávací platbu za závazek veřejné služby. Na základě Nařízení SOHZ a Rozhodnutí SOHZ je možno poskytnout podporu přímo, tj. bez schválení Evropské komise. Naopak v případě využití Rámce SOHZ je nutné notifikovat opatření Evropské komisi, která posuzuje slučitelnost s vnitřním trhem s ohledem na podmínky v Rámci SOHZ uvedené.

Jelikož podmínky aplikovatelnosti Nařízení 360/2012 byly již vymezeny výše a Rámec SOHZ se uplatňuje velmi zřídka pouze na základě tzv. notifikace opatření Evropské komisi, je na místě zde uvést zejména podmínky aplikovatelnosti Rozhodnutí SOHZ.

Rozhodnutí SOHZ

Rozhodnutí SOHZ se použije na státní podporu ve formě vyrovnávací platby za závazek veřejné služby udělenou podnikům pověřeným poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu, která spadá do některých z níže uvedených kategorií:

- vyrovnávací platba za poskytování služeb obecného hospodářského zájmu v jiných oblastech než doprava a dopravní infrastruktura, která nepřesahuje roční částku 15 milionů EUR;
- vyrovnávací platba za poskytování služeb obecného hospodářského zájmu nemocnicemi poskytujícími zdravotní péči;
- vyrovnávací platba za poskytování služeb obecného hospodářského zájmu, jimiž se uspokojují sociální potřeby, například zdravotní a dlouhodobá péče, péče o děti, přístup na trh práce a opětovné začlenění do trhu práce, sociální bydlení a péče a sociální začleňování zranitelných skupin;
- vyrovnávací platba za poskytování služeb obecného hospodářského zájmu v případě leteckých nebo lodních spojů na ostrovy, na nichž v průběhu dvou rozpočtových období bezprostředně předcházejících období, v němž bylo vydáno pověření službou obecného hospodářského zájmu, nepřevýšil roční počet cestujících 300 000 osob;
- vyrovnávací platba za poskytování služeb obecného hospodářského zájmu v případě letišť a přístavů, kde v průběhu dvou rozpočtových let předcházejících roku, v němž bylo vydáno pověření službou obecného hospodářského zájmu, nepřevýšil průměrný roční počet cestujících 200 000 osob na letištích a 300 000 osob v přístavech.

Základní aplikační podmínky Rozhodnutí SOHZ jsou:

- existence pověřovacího aktu, který by specifikoval povahu a trvání závazku veřejné služby (nejdéle 10 let; lze uzavřít opakovaně), dotčený podnik/zařízení (tj. poskytovatele služby) a případně území, povahu případných výhradních nebo zvláštních práv udělených pověřenému podniku, popis kompenzačního mechanismu, ukazatele pro výpočet, kontrolu a přezkoumání vyrovnávací platby a opatření směřující k zamezení a vrácení jakékoli

nadměrné vyrovnávací platby; pověřovací akt musí rovněž obsahovat odkaz na Rozhodnutí SOHZ;

- vyrovnávací platba je omezena rozsahem nezbytným k pokrytí čistých nákladů (rozdílu mezi náklady a příjmy) vzniklých při poskytování služby obecného hospodářského zájmu, včetně přiměřeného zisku;
- kontrola ze strany orgánů veřejné správy směřující ke zjištění, zda podnik nedostává vyrovnávací platby přesahující stanovenou výši (pravidelné kontroly alespoň každé tři roky během trvání doby pověření a na konci této doby).

Podrobnější informace k aplikaci pravidel služeb v obecném hospodářském zájmu naleznete v Manuálu služeb v obecném hospodářském zájmu.

4. PRAVIDLA PRO POSTUP PŘI VYŘIZOVÁNÍ NOTIFIKACÍ PŘÍPADŮ VEŘEJNÉ PODPORY EVROPSKÉ KOMISI

V případě, že nebylo možno veřejnou podporu poskytnout na základě některé z výše uvedených výjimek, jsou členské státy Evropské unie povinny předem notifikovat Komisi plánovanou veřejnou podporu. Povinnost včas informovat Komisi o záměrech poskytnout novou, případně upravit existující veřejnou podporu, je uvedena v článku 108 odst. 3 SFEU. Dne 13. července 2015 přijala Rada nařízení (EU) č. 2015/1589 (dále „procesní nařízení“), kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku 108 SFEU. Změny existující podpory a navrhovaná (nová) opatření mohou poskytovatelé realizovat teprve poté, co Komise přijme k danému případu příslušné rozhodnutí. Veřejná podpora realizovaná předtím, než Komise vydá rozhodnutí, je protiprávní (nezákonná podpora). Zákaz udělování podpory bez předchozího schválení Komise je absolutní a kategorický, a jako takový představuje normu s přímou účinností, a je vymahatelný u národních soudů.

4.1 Forma a obsah notifikace

Dne 21. dubna 2004 přijala Komise nařízení (ES) č. 794/2004 (dále „implementační nařízení“), kterým se provádí procesní nařízení, co se týče formy, obsahu a dalších náležitostí notifikací a výročních zpráv⁸. V rámci notifikace poskytne členský stát veškeré nezbytné informace tak, aby Komise mohla přijmout rozhodnutí. Rozsah nezbytných informací závisí na druhu veřejné podpory, která má být poskytnuta. Za účelem usnadnění přípravy notifikací na straně členských států a jejich posuzování na straně Komise, vydala Komise „notifikační formuláře“ pro veškeré kategorie veřejné podpory (např. regionální podpora, podpora spojená se záchranou a restrukturalizací podniků v obtížích, podpora výzkumu, vývoje a inovací, apod.), které jsou k dispozici na internetových stránkách Komise. V těchto „notifikačních formulářích“ požaduje Komise veškeré informace, které jsou (z pohledu Komise) nezbytné pro přijetí rozhodnutí o určitém druhu podpory. Zde uvedme, že spolu se specifickým notifikačním formulářem je vždy nutné vyplnit i obecný notifikační formulář. Formuláře jsou dostupné ve všech jazycích členských států EU; s ohledem na časové hledisko je možno doporučit předkládat Komisi informace v anglickém jazyce, nakolik překlad z českého jazyka do anglického zabere určitý čas.

Komise přijímá pouze notifikace zaslané na formulářích obsažených v příloze k Nařízení EK 2015/2282, kterým se mění implementační nařízení. Pokud nebudou tyto formuláře vyplněny správným způsobem, může je Komise vrátit jako neúplné, resp. vyžádat si jejich doplnění a úpravy. V důsledku toho neběží lhůta (2 měsíce), během níž má Komise přijmout rozhodnutí (v praxi Komise prodlužuje tuto lhůtu tím, že označí notifikaci za neúplnou a klade dotazy na oznamovanou podporu). Notifikace se uskutečňuje pouze v elektronické formě, a to

⁸ uvedené nařízení bylo několikrát revidováno a pozměněno, příslušné verze předpisů jsou k dispozici zde: [HTTPS://EC.EUROPA.EU/COMPETITION/STATE AID/LEGISLATION/RULES.HTML](https://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/rules.html)

prostřednictvím Úřadu (v případě veřejné podpory poskytované do oblasti zemědělství a rybolovu prostřednictvím Ministerstva zemědělství).

4.2 Prenotifikace

Poskytovatel má možnost realizovat tzv. prenotifikaci, proces předcházející notifikaci, jehož výsledkem však není vydání rozhodnutí ze strany Komise, ale její neformální předběžné hodnocení daného opatření. Je nutné zdůraznit, že takové hodnocení Komise nebude představovat oficiální stanovisko Komise, ale pouze neformální doporučení pro poskytovatele veřejné podpory. Prenotifikace slouží k ověření názoru Komise na správnost zvoleného postupu řešení daného opatření z hlediska veřejné podpory a může urychlit následnou notifikaci. Praktické využití prenotifikace spočívá do určité míry v neformálním projednání daného opatření, v jehož rámci může Komise mj. doporučit úpravu posuzovaného opatření tak, aby vyhovovalo podmínkám, na jejichž základě má být v následující notifikaci posuzována slučitelnost opatření s vnitřním trhem. Prenotifikace se provádí prostřednictvím Úřadu, a to na předepsaných formuláři pro notifikaci, jak uvedeno v předchozí kapitole.

4.3 Předběžné posouzení

Komise posoudí notifikaci neprodleně po jejím obdržení. Toto posouzení není tak důkladné jako formální šetření, které může následovat. Tato fáze notifikační procedury – předběžné posouzení – končí rozhodnutím Komise. Komise přijme rozhodnutí do dvou měsíců po obdržení úplné notifikace. Mohou být přijata následující rozhodnutí:

1. Oznamované opatření nepředstavuje podporu.
2. Oznamované opatření představuje podporu, avšak Komise zjistí, že neexistují žádné pochybnosti o jeho slučitelnosti s principy vnitřního trhu („rozhodnutí o nevznesení námitek“).
3. Komise zjistí, že existují pochybnosti o slučitelnosti oznamovaného opatření s principy vnitřního trhu a přijme „rozhodnutí o zahájení formálního vyšetřovací řízení“.

Pokud Komise přijme rozhodnutí uvedené v bodu 1 nebo 2, je notifikační procedura ukončena a členský stát může zahájit realizaci podpory. Pokud však Komise rozhodne o zahájení formálního šetření, vstupuje notifikační procedura do druhé fáze.

4.4 Formální vyšetřovací řízení

Komise zahájí formální vyšetřovací řízení v případě, že na základě předběžného posouzení zjistí, že existují pochybnosti o slučitelnosti oznamovaného opatření s principy vnitřního trhu. Účelem formálního vyšetřovacího řízení je zajistit komplexní posouzení daného případu prostřednictvím dalšího zkoumání sporných záležitostí společně s příslušným členským státem a na základě vyslechnutí názorů zainteresovaných stran. Rozhodnutí o zahájení formálního vyšetřovacího řízení vychází ze souhrnu příslušných faktických a právních okolností a z předběžného posouzení Komise, které se týká povahy navrhovaného opatření. Poukazuje tak na pochybnosti o slučitelnosti oznamovaného opatření s principy vnitřního trhu.

Komise může uzavřít formální vyšetřovací řízení přijetím některého z následujících rozhodnutí:

- „nejedná se o veřejnou podporu“: jde o případ, kdy Komise zjistí, že po vhodné úpravě ze strany příslušného členského státu oznamované opatření nepředstavuje veřejnou podporu;
- „kladné rozhodnutí“: jde o případ, kdy Komise zjistí, že pochybnosti (vzniklé na základě předběžného posouzení) o slučitelnosti oznamovaného opatření s principy vnitřního trhu byly vhodnou úpravou na straně příslušného členského státu odstraněny, a Komise rozhodne, že podpora je slučitelná s principy vnitřního trhu;

- „podmíněné rozhodnutí“: Komise může kladné rozhodnutí doplnit podmínkami, za kterých lze podporu považovat za slučitelnou s principy vnitřního trhu, a stanovit povinnosti, které umožní sledovat, zda je příslušné rozhodnutí naplňováno;
- „záporné rozhodnutí“: Komise může dospět k závěru, že oznamované opatření není slučitelné s principy vnitřního trhu a že nesmí být realizováno.

Doporučení vhodného postupu při (pre)notifikaci opatření podpory Komisi, včetně včasného zahájení spolupráce s Úřadem, je k dispozici zde: <https://www.uohs.cz/cs/verejna-podpora/manualy-metodiky-a-dalsi-dokumenty.html>

5. PROTIPRÁVNÍ (NEZÁKONNÁ) PODPORA

Nezákonná veřejná podpora je taková podpora, která je realizována v rozporu s článkem 108 odst. 3 SFEU, tedy podpora, kterou členský stát poskytl předtím, než Komise přijala příslušné rozhodnutí. V případě nezákonné podpory uplatňuje Komise v zásadě stejný „dvoufázový“ postup: předběžné posouzení a v případě nutnosti formální vyšetřovací řízení.

V případě poskytnutí veřejné podpory bez předchozího rozhodnutí Komise („nezákonná podpora“) zahrnuje postup některé specifické kroky: Komise musí bez prodlení prošetřit informace o údajné nezákonné podpoře bez ohledu na zdroj těchto informací (např. tisk či stížnost konkurenta příjemce podpory). Komise není při svém rozhodování omezena v zásadě žádnými časovými lhůtami. Než Komise přijme konečné rozhodnutí o slučitelnosti podpory s principy vnitřního trhu, může vydat „příkaz k pozastavení podpory“, který pozastaví realizaci jakékoliv nezákonné podpory. V případě, že jsou splněna určitá kritéria, může vydat „příkaz k navrácení podpory“, který zakládá povinnost navrácení jakékoliv nezákonné podpory.

„Příkaz k navrácení podpory“ (možná, ale nepříliš běžná praxe) nelze zaměňovat s „rozhodnutím o navrácení podpory“ ze strany Komise. „Příkaz k navrácení podpory“ je opatření, které může Komise přijmout předtím, než posoudí, zda je nezákonná podpora slučitelná s principy vnitřního trhu, avšak pouze při splnění určitých kritérií.

„Rozhodnutí o navrácení podpory“ je standardním důsledkem zjištění, že nezákonná státní podpora není slučitelná s principy vnitřního trhu. Podpora, která má být navržena v souladu s „rozhodnutím o navrácení podpory“, musí zahrnovat úrok podle příslušné úrokové sazby, kterou stanoví Komise. Úrok se počítá od data, kdy byla nezákonná podpora dána k dispozici příjemci, do data jejího navrácení. Navrácení podpory bude provedeno v souladu s postupy, které jsou stanoveny zákony daného členského státu, pokud tyto zákony umožňují neprodlené a faktické provedení tohoto rozhodnutí Komise. Pokud dojde k jakémukoliv prodlení v realizaci „rozhodnutí o navrácení podpory“ (Komise obvykle požaduje informace o jeho provedení dva měsíce od data vydání), může Komise předat tuto záležitost přímo Soudnímu dvoru EU.

6. INFORMAČNÍ POVINNOST A POVINNOST POSKYTOVATELŮ ZVEŘEJŇOVAT URČITÉ ÚDAJE O PODPORÁCH

Všichni poskytovatelé, kteří realizují opatření veřejné podpory, které Komise schválila (rozhodnutím) nebo bylo využito postupu dle GBER, musí plnit tzv. informační povinnost, tj. každoročně do 30. dubna informovat Úřad o souhrnných částkách podpory, které byly v předcházejícím kalendářním roce v rámci daného opatření příjemcům skutečně vyplaceny. Někteří poskytovatelé mohou tuto povinnost plnit zápisem přímo do příslušného systému Komise (tzv. SARI II), ostatní poskytovatelé k jejímu plnění využívají formulář, který je k dispozici na webových stránkách Úřadu. Po předložení údajů o skutečně vyplacených podporách si může Komise prostřednictvím Úřadu od poskytovatelů vyžádat doplňující informace, např.

může požadovat vysvětlení v případech, kdy se částka vyplácených podpor výrazně liší od částky rozpočtu opatření v původním oznámení. Pokud celkový objem vyplacené podpory v rámci opatření převyšuje celkový rozpočet vyplývající z oznámení, může být rozdíl považován za protiprávní podporu. Proto, pokud je plánováno překročení původně oznámeného celkového rozpočtu o více než 20 %, měl by poskytovatel včas přistoupit k oznámení změny opatření.

V rámci modernizace pravidel veřejné podpory zakotvila Komise za účelem větší transparentnosti ve vztahu k poskytování podpor povinnost členských států zajistit, aby se na souhrnné internetové stránce věnované veřejné podpoře zveřejňovaly od 1. 7. 2016 údaje o režimech podpory a o jednotlivých podporách přesahujících svou výší limity stanovené v předpisech pro veřejnou podporu a údaje o jejich příjemcích. V rámci České republiky je k plnění uvedené povinnosti transparentnosti využíván elektronický systém Komise Transparency Award Module (dále „systém TAM“). Povinnost zapisovat požadované údaje se vztahuje na poskytovatele veřejné podpory.

7. DOPORUČENÍ POSKYTOVATELŮM VEŘEJNÝCH PROSTŘEDKŮ

Konzultujte s Úřadem a včas

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže je připraven poskytovat konzultace, poradenství a spolupráci všem poskytovatelům veřejných prostředků. Poskytovatelé se mohou na Úřad obrátit již ve fázi záměru poskytnout veřejnou podporu, ať již v rámci programů podpory či v případě ad hoc podpor. Navázání včasných kontaktů s Úřadem napomůže k identifikaci možných rizik přítomnosti veřejné podpory u připravovaného opatření a k volbě vhodného postupu tak, aby byl s pravidly pro veřejnou podporu v souladu. Včasné kontakty s Úřadem napomohou rovněž k přípravě kvalitních podkladů pro notifikaci případů Evropské komisi, je-li jí třeba a může rovněž napomoci ke zjednodušení a urychlení procesu schvalování podpory ze strany Komise.

Využívejte výjimky, které nevyžadují notifikaci EK

Jak je uvedeno výše, článek 107 odst. 1 Smlouvy zakazuje poskytování veřejné podpory, nicméně existují výjimky, na jejichž základě lze podpory poskytovat v souladu s pravidly EU pro tuto oblast, aniž by bylo nutno podstoupit notifikační proceduru. Jedná se zejména o poskytování veřejné podpory podle obecného nařízení o blokových výjimkách, respektive v případě podpor malého rozsahu podle nařízení 1407/2013 nebo v režimu pro služby v obecném zájmu. Informace o těchto výjimkách jsou podrobněji rozebrány výše v tomto textu v kapitole 3. Využití těchto výjimek je časově i administrativně relativně málo náročné na rozdíl od procesu notifikace, ke kterému je vhodné přistoupit až v okamžiku, nelze-li výjimky z notifikační povinnosti využít.

Informujte Úřad o veřejné podpoře

Poskytovatelé podpory jsou povinni informovat Úřad o poskytnuté a poskytované veřejné podpoře a dalších skutečnostech tak, jak jim to ukládá § 5 zákona č. 215/2004 Sb., v platném znění. Jedná se o povinnost ex-post zahrnující poskytování veřejné podpory a informace o probíhajících programech veřejné podpory a dále povinnost informovat o podáních učiněných vůči Evropské komisi.

Zaznamenávejte údaje o podpoře malého rozsahu do centrálního registru v zákonné lhůtě

Zákon č. 215/2004 Sb. stanovuje poskytovateli povinnost zaznamenat podporu malého rozsahu do 5 pracovních dnů od poskytnutí podpory malého rozsahu, přičemž okamžikem poskytnutí podpory se rozumí okamžik, kdy na předmětnou podporu vznikne právní nárok, tedy např. den nabytí účinnosti smlouvy. Při nesplnění této povinnosti hrozí poskytovateli pokuta až do výše 100 000,- Kč.

8. DOPORUČENÍ PŘÍJEMCŮM VEŘEJNÝCH PROSTŘEDKŮ

Informujte se o povaze a zákonnosti přijímané podpory či jiných vám poskytovaných výhod

V případě, že poskytovatel nesplní svoji povinnost poskytnout podporu v souladu s pravidly veřejné podpory, bude poskytnutá podpora považována za nezákonnou. Nebude-li následně prohlášena Evropskou komisí za podporu slučitelnou s vnitřním trhem EU, může v konečném důsledku vzniknout příjemci povinnost takovou nezákonnou veřejnou podporu vrátit, a to včetně příslušných úroků. Není přitom možné, aby se příjemce veřejné podpory odvolával na neznalost předpisů z této oblasti či neznalost situace, za které mu veřejné prostředky byly poskytnuty. Z uvedeného důvodu je namísto důrazně doporučit příjemcům podpory, aby se informovali u poskytovatelů, zda obdrží legální podporu, nebo zda se jedná o opatření, které nepředstavuje veřejnou podporu, a na základě jakých předpokladů.

9. ZÁVĚREM

Navštěvujte internetové stránky Úřadu

Úřad zveřejňuje na svých internetových stránkách aktuality z oblasti veřejné podpory. Průběžně také vydává nové a aktualizuje stávající dokumenty a informace, které připravil pro potřeby poskytovatelů, ale i širší veřejnosti.

Podrobnější informace k pravidlům veřejné podpory jsou dostupné zde: <HTTPS://WWW.UOHS.CZ/CS/VEREJNA-PODPORA.HTML>

Aktuality z oblasti veřejné podpory naleznete na:

<HTTP://WWW.UOHS.CZ/CS/VEREJNA-PODPORA/AKTUALITY-Z-VEREJNE-PODPORY.HTML>

Kontaktní údaje

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže

Oddělení veřejné podpory

tř. Kpt. Jaroše 7

604 55 Brno

tel. 542 167 122

e-mail: posta@uohs.cz

web: www.uohs.cz

Přehled všech pravidel pro veřejnou podporu na stránkách Evropské komise, Generálního ředitelství pro hospodářskou soutěž jsou k dispozici zde: http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/legislation.html